

۸۴۹

"دانشگاه تهران"

دانشکده دامپزشکی

سال تحصیلی ۳۵ - ۲۵۳۴

پایان نامه : ۱۰۸۴

برای دریافت دکترای دامپزشکی از دانشگاه تهران

موضوع :

مطالعه وضع پرورش گوسفند در منطقه بجنورد

نگارش :

ابراهیم تبریزیان

هیئت داوران :

دانشیار دانشکده دامپزشکی

(رئیس هیئت)

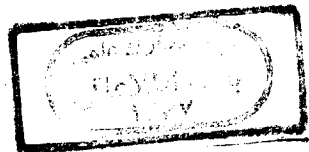
دانشیار دانشکده دامپزشکی (داور)

استاد یار دانشکده دامپزشکی (داور)

دکترمنوچهر سعادت نوری

دکترپوران سخت عطایی

دکترمحمد علی ناد طیان

تقدیم به:

پد رسزرگوارم

ماد رعزیزم

خواهران و برادرانم

۶۱۴۹

تقدیم به :

ہمسر عزیز م

با تشکر و سپاس فراوان از اساتید محترم

آقای دکتر منوچهر سعادت نوری

خانم دکتر پوران دخت عطایی

آقای دکتر محمد قلی نادعلیان

فهرست مند رجات

مقدمه

بخش اول: وضع جغرافیایی و شرایط طبیعی منطقه بجنورد.

بخش دوم: روش های پرورش گوسفند در منطقه بجنورد

بخش سوم: مشخصات انواع گوسفند آن منطقه

بخش چهارم: جایگاه پرورش گوسفند و انواع آن در منطقه

بخش پنجم: عملیات فنی و بهداشتی پرورش گوسفند در منطقه بجنورد

بخش ششم: پیشنهادات

منابع

مقدمه :

پروتئین‌ها مواد اصلی و اساسی ساختمان پرتوپلاسم‌های زنده را تشکیل می‌دهد، باین ترتیب باید آنها را ماده اصلی حیات دانست، گیاهان با بکار بردن از خاک و کربن هوا و سایر عناصر محیط و با استفاده از اشعه نوری و بخش‌های آفتاب آنها را تهیه می‌نمایند و تنه‌های گیاهان هستند که دارای این قدرت خلاصه می‌باشند و حیوانات با اینکه زندگی خیلی فعال‌تری دارند فاقد قدرت خلق مواد زنده هستند. بوسیله عناصر غیرآلی می‌باشند به همین دلیل انسان و سایر حیوانات همواره برای ادامه زندگی تابع دنیای گیاهان هستند.

ارزش بیولوژیکی پروتئین بسته به میزان غنای آن در اسیدهای آمینه است که همانا سازنده مصالح ساختمانی زنده می‌باشد، طبق مطالعات جدید لا اقل در اسید آمینه بکار و قطع برای تغذیه انسان ضروری است که برخی از آنها برای رشد و نمو بدن و برخی دیگر برای حفظ سلامت افراد بالغ ضروری است. اما در ساختمان همه پروتئین‌ها تمام

اسید های آمینه ضروری وجود ندارند و معمولاً "تنها پروتئین هایی که منشأ حیوانی دارند مثلاً" گوشت ، شیر ، تخم مرغ میتوان همه آنها را یافت و از همین رو این مواد " پروتئین های کامل " نامیده میشوند .

پروتئین های که منشأ نباتی دارند تقریباً همیشه از یک یا چند نوع اسید آمینه محروم می باشند از همین رو آنها را " پروتئین های ناقص " مینامند ، در نتیجه باید گفت که انسان برای اینکه بتواند بطور عادی و طبیعی بزندگی ادامه دهد ، باید همواره مصرف مقدری پروتئین حیوانی را در برنامه غذایی اش منظور کند .

افراد ی که در چارگرسنگی پروتئین هستند ، خواه بعلت اینکه از حد اقل لازم کمتر پروتئین مصرف میکنند ، خواه بعلت اینکه از پروتئین های فاقد اسید آمینه های لازم تغذیه میکنند ، همواره از لحاظ جسمانی عقب تر از حد وسط عادی میباشند .

مطالعات انجام شده در سراسر جهان تأیید میکند که کمبود های پروتئین افراد را از نظر صفات و مشخصات مرد می عقب مانده میکند

حال آنکه در گذشته تصور میشد که این صفات منحصر^۱ به مساله توارث
 بنژادی بستگی دارد . امروز مسلم شده است که قسمت اعظم آن شمره
 محیط و بخصوص بواسطه طرز تغذیه ایست که در آن محیط متداول
 است . مثال بارز آن بلندی قد - ساختمان بدنی و مقاومت جسمانی
 "سیک ها" یعنی مردمی که در نواحی شمالی هند مسکن دارند نسبت به
 اهالی "مدرسی" که سکنه جنوب این کشور میباشند فقط ناشی از برتری
 سطح خوراک در سته اول نسبت به سته دوم میباشد ، زیرا "سیک ها"
 گوشت ، شیره و فرآورده های شیری را فراوان مصرف میکنند ، در حالی
 که "مدرسی ها" منحصر^۱ از مواد گیاهی استفاده میکنند . اما تنها اثر این
 کمبود مواد پروتئینی روی افراد انسانی کوچک کردن اندام آنها نیست ،
 بلکه عواقب و زیانهای دیگری نیز در بردارد که یکی از مخوفترین آنها
 کاهش نیروی مقاومت در برابر بیماریها بطور کلی و در برابر بیماریهای عفونی
 بطور خاص است ، بطوریکه بیماری سل در نواحی فقیر و کم غذا تلفات
 بیشتری از سایر نواحی دارد و به این علت تامین پروتئین مورد احتیاج

برای افراد يك کشور جزه مهمترين برنامه های هر کشور میباشد .
 پروتئين حیوانی بوسیله پرورش حیوانات اهلی تامین میگردد که بوسیله
 برنامه ریز یهای دقیق در امر اصلاح نژاد و بکاربردن روش های نوین
 پرورش سعی در افزایش بهره رهی آنها میکنند .

کمبود گوشت در ایران بطور محسوس آشکاراست و مردم از نظر
 مصرف گوشت گو سفند نسبت به گوشتهای دیگر رغبت بیشتری نشان
 میدهند و علل آن یکی سابقه تاریخی پرورش گوسفند در ایران میباشد
 و به همین علت است که در اکثر شهرستانها گوشت گاو مصرف زیاد ی
 ندارد و بیشتر از گوشت گو سفند استفاده میشود و علت دیگر آن جنبه
 تقدس که بگو سفند میدهند بطوریکه در اکثر موارد برای قربانی کردن از
 گوسفند استفاده میکنند و به همین دلیل است که بایستی با پرورش -
 گوسفند توجه خاصی مبذول داشت و تشکیل قطبهای بزرگ پرورش این
 دام را در مناطق مستعد کشور تشویق و ترغیب نمود .

استان خراسان یکی از مساعدترین مناطق برای پرورش گو سفند
 میباشد ، این امر را اکثر شهرستان های آن بخصوص بجنورد بطور وسیعی

صورت میگیرد و علت انتخاب این موضوع بعنوان پایان نامه ، مطالعه
در باره شهرستان بجنورد و بررسی وضع گوسفند داری و شناخت مشکلات
گوسفند داری و قرارداد آن در اختیار علاقه مندان و دست اندرکاران
اینگونه مسائل میباشد .

ابراهیم تبریزیان

بخش اول - وضع جغرافیائی و شرایط طبیعی منطقه بجنورد :

حدود - شهرستان بجنورد در فاصله ۲۶۰ کیلومتری شهرستان

مشهد و در شمال شرقی ایران و شمال غربی خراسان واقع شده و از طرف -

مشرق به شهرستان شیروان و اسفراین و از طرف مغرب به گنبد کاووس
بین

و شاهرود و از طرف شمال به ترکستان شوروی و از طرف جنوب به اسفرا

محدود میشود .

شهر بجنورد در ۳۷ درجه و ۲۸ دقیقه عرض شمالی و ۵۷ درجه

و ۱۹ دقیقه طول شرقی در ارتفاع ۱۰۰۰ (متری) از سطح دریا قرار گرفته

است .

مساحت بجنورد - وسعت منطقه از اولین ده سرحدی ایران

و شوروی (تکه تکه توز) تا امیرآباد جاجرم از شمال به جنوب ۳۱۰ کیلو

متر و از سیستان تا گلستان ۹۰ کیلومتر است که مساحت آن با پانصد

ن
قریه در حدود شصت هزار کیلومتر مربع است مناطق تابعه این شهرستان

و جمعیت هر یک از آنها بر اساس آمار سال (۱۳۴۵) به قرار زیر است :

جاجرم ۱۳۶۴۷ نفر، جرگلان ۲۳۸۰۰ نفر، حومه ۱۸۹۰۲ نفر،
 سملقان ۲۰۸۷۹ نفر، سنخواست ۶۷۳۲ نفر، شقان ۹۶۴۲ نفر،
 کسبایر ۱۴۵۰۹ نفر، گیغان ۴۴۲۴ نفر، گرمخان ۱۱۳۶۹ نفر
 مانده ۱۸۵۱۲ نفر.

جمعیت:

در سرشماری آبانماه ۱۳۴۵ شهرستان بجنورد دارای ۱۹۳۲۳۱
 نفر بود که با در نظر گرفتن ضریب تقریبی افزایش جمعیت ۲/۵ درصد
 در سال امروز بالغ بر ۲۲۴۰۰۰ نفر میباشد که به نسبت ۱۷/۳ درصد
 شهرنشین و ۸۲/۷ درصد بقیه روستانشین بوده و تراکم جمعیت بر-
 حسب تقریب ۱۱/۵ نفر در کیلومتر مربع و نسبت درصد با سوادان در
 سنین بالا تراز هفت سال به ۳۰ درصد کل جمعیت در سطح شهر و
 روستا میرسد، صدی هفتاد جمعیت این شهرستان به مشاغل کشاورزی
 و دامپروری و ۱۷ درصد به مشاغل حرفه و صنعت و بقیه مشاغل مختلف
 و کسب و کار اشتغال دارند.

زبان و مذهب :

طوایف مختلفی که فعلاً در اطراف بجنورد ساکنند در زمان سلطان صفویه باین محل کوچانیده شدند . ایل شارلو طایفه بزرگی هستند که در زمان صفویه از کردستان به بجنورد کوچ داده شده و در نتیجه معاشرت با طوایف گرایلو زبان آنها مخلوط شده که فعلاً به زبان ترکی و کردی حرف میزنند و در بعضی آبادیها مطلقاً ترکی حرف میزنند مثل درهستان جرجلان ، بطور عموم زبان منطقه بجنورد ترکی - کردی - فارسی است .

مذهب عموم مردم شیعه ولی در بعضی آبادیها سنی هم وجود

دارد .

کلیات آب و هوا و مشخصات اقلیمی حوضه اترك :

حوضه اترك تحت تأثیر سه نوع جریان هوای کاملاً متفاوت قرار

دارند :

۱ - توده های هوای خشك صحرای قره قوم که از قسمت شمال

و شمال شرقی دره اترك را تقریباً در تمام سال بشدت تحت تأثیر قرار

میدهد .

۲ - جریانهای مرطوب مدیترانه و دریای سیاه که از قسمت

غرب می وزد و حوضه اترك تقریباً تمام رطوبت خود را از این طریق دریافت

میدارد .

۳ - جریانهای خشك و گرم کویری که از جانب کویر مرکزی ایران می

وزد .

در نتیجه وجود این سه نوع جریان کاملاً متفاوت هوای این

منطقه بسیار متغیر است و بعلت وزش تقریباً دائمی بارهای خشك

صحرای قره قوم خشکی هوا از مشخصات بارز این منطقه است و بطور کلی

آب و هوای این منطقه همانطور که خواهیم دید خصوصیات آب و هوای بری را کاملاً داراست هیچ دریاچه - باتلاق و بطور کلی هیچ حوضه آبریز بسته داخلی در داخل حوضه آبریز اترک وجود ندارد و از لحاظ پوشش گیاهی بسیار متغییر است فرسایش در این منطقه شدید است و به همین جهت آب گل آلود و بالا بودن میزان رسوب معلق از خصوصیات آب رودخانه اترک است .